

Financiële geschillenbeslechting: reglementen met betrekking tot de Amsterdamse beurs en EuroArbitration

Voor de Amsterdamse beurs gelden thans verschillende reglementen voor het beslechten van geschillen tussen de beurs en haar leden enerzijds en geschillen tussen beleggers en bij de beurs aangesloten effecteninstellingen anderzijds. Deze reglementen voorzien in bindend advies.

In deze bijdrage worden deze reglementen vergeleken met de belangrijkste kenmerken van het reglement van het vorig jaar in Frankrijk opgerichte *European Centre for Financial Dispute Resolution*. Dit instituut, dat onder de naam *EuroArbitration* door het leven zal gaan, heeft het beslechten van nationale en internationale geschillen die voortkomen uit financiële transacties ten doel. Partijen kunnen kiezen uit mediation, deskundigenadvies en arbitrage.

Het huidige Reglement Geschillen/AEX van de Amsterdamse effecten- en optiebeurs voorziet in een bindend-adviesprocedure voor conflicten tussen de beurs en haar leden. Een bindend advies houdt een geheel op overeenkomst gebaseerde beslissing in van een derde – in dit geval drie tot vijf leden van een geschillencommissie. De huidige geschillenregeling van de Amsterdamse beurs is slechts gedeeltelijk losgekoppeld van het beursbedrijf zelf. Op de onafhankelijkheid van de thans voor conflicten tussen de Amsterdamse beurs en haar leden geldende rechtsgang valt zeker af te dingen. De beurs draagt namelijk zelf de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van de geschillencommissie voor en benoemt de overige acht leden (art. 3 en 5 Reglement Geschillen/AEX). De bindend adviseurs kunnen slechts worden geselecteerd uit de groep van leden van deze geschillencommissie en de beurs kan zo in theorie een aanzienlijke invloed uitoefenen. Hier staat tegenover dat een hoger beroep wordt beslecht door personen die door de president van de Arrondissementsrechtbank Amsterdam zijn benoemd.

Conflicten tussen beleggers en bij de beurs aangesloten effecteninstellingen kunnen worden voorgelegd aan de klachtencommissie van het Dutch Securities Institute (DSI). Daarnaast kunnen beleggers een klacht over effecteninstellingen indienen bij de Stichting Toezicht Effectenverkeer, maar deze is niet bevoegd te oordelen over schadevergoedingen. De tot Euronext Amsterdam toegelaten effecteninstellingen

zijn verplicht aangesloten bij het DSI en onderworpen aan het Reglement Klachtencommissie. Geschillen worden door middel van bindend advies beslecht, tenzij partijen verzoeken dat de commissie als arbitraal tribunaal optreedt (art. 12.2 en 18 Reglement Klachtencommissie). In dat laatste geval staat er in principe geen hoger beroep open (art. 6.8 Reglement van Beroep). Een arbitrageprocedure leidt tot een arbitraal vonnis, dat – zoals hierna besproken – belangrijke voordelen boven een bindend advies heeft. Opmerking verdient dat de bevoegdheid van de klachtencommissie van het DSI in principe is beperkt tot vorderingen tot vijf miljoen euro en dat partijen voor grotere vorderingen derhalve aangewezen zullen zijn op de overheidsrechter.

EuroArbitration ontstond weliswaar tegelijkertijd met de oprichting van Euronext, maar is een onafhankelijk instituut waar ook geschillen tussen andere partijen beslecht kunnen gaan worden. Vergelijkbare initiatieven bestaan reeds langer voor beurzen in de Verenigde Staten (o.a. NASDADR) en in mindere mate in enkele Europese landen (o.a. City Disputes Panel in Londen), maar in Europa ontbrak het tot nu toe aan een gespecialiseerd instituut dat onafhankelijk van een bepaalde beurs opereert.

Het EuroArbitration-reglement valt uiteen in Rules of Arbitration, Rules of Mediation en Rules of Expertise, die telkens – al dan niet in combinatie – door partijen schriftelijk van toepassing verklaard dienen te zijn. Zowel geschillen tussen een beurs en haar leden als bijvoorbeeld geschillen tussen institutionele beleggers en asset managers vallen onder haar doelgroep.

Het meest in het oog springende kenmerk van het arbitragereglement is de mogelijkheid om het conflict voor te leggen aan een permanent arbitragetribunaal. De in de praktijk vaak tijdrovende formatie van een tribunaal wordt met deze optie omzeild. Het reglement laat partijen echter ook toe om het tribunaal zelf samen te stellen. Het instituut heeft een lijst opgesteld van deskundigen waaruit de arbiters gekozen kunnen worden, terwijl een partij onder bepaalde omstandigheden ook een persoon buiten deze lijst kan kiezen. Het tribunaal bestaat altijd uit één of drie arbiters. Een ander belangrijk kenmerk van het arbitragereglement is de mogelijkheid voor partijen om te kiezen voor een versnelde procedure. Hierbij gelden verkorte termijnen en vindt er een beperkte uitwisseling van stukken plaats. Indien de hoogte van de vordering een bepaald bedrag niet overschrijdt, is deze versnelde procedure overigens automatisch van toepassing.

In de relatief kleine wereld van de beurs biedt mediation partijen de mogelijkheid om met behulp van een derde hun geschil zelf tot een oplossing te brengen en daarbij hun relatie voor de toekomst te behouden. Het wordt in toenemende mate erkend dat mediation zo belangrijke voordelen boven arbitrage kan hebben. De mediator tracht partijen tot een schikking te brengen en zal deze in een vaststellingsovereenkomst vastleggen. Partijen zijn tot geheimhouding verplicht en kunnen zich in latere procedures niet beroepen op de informatie die zij tijdens de mediation hebben verkregen.

Het inwinnen van deskundigenadvies onder het reglement kan door partijen worden overeengekomen of worden bevolen door een arbitraal tribunaal of een rechtbank. Het deskundigenadvies is met name bedoeld voor complexe technische geschillen, zoals met betrekking tot een technisch mankement of het uitvallen van een IT-systeem. Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, is het deskundigenbericht niet bindend. Indien partijen na het deskundigenadvies niet tot een vergelijk komen, staat het een partij vrij om de overwegingen en conclusies van de expert, bewijsstukken, enzovoort voor te leggen aan het arbitraal tribunaal of een rechtbank.

In tegenstelling tot de geschillenregeling van de Amsterdamse beurs is het EuroArbitration-instituut onafhankelijk van een bepaalde beurs en daarnaast, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de International Chamber of Commerce (ICC) of het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI), toegesneden op de financiële markten. In tegenstelling tot bijvoorbeeld het NAI is EuroArbitration niet gebonden aan een bepaalde nationale jurisdictie, zodat in internationale geschillen het gemakkelijk een positie van onafhankelijkheid en onpartijdigheid kan claimen.

EuroArbitration biedt partijen een grotere mate van flexibiliteit, bijvoorbeeld door partijen onder omstandigheden toe te staan scheidslieden buiten de lijst van arbiters te vinden. Daarnaast biedt het partijen verschillende moderne mogelijkheden voor geschillenbeslechting, waaronder een versnelde arbitrageprocedure, terwijl de Amsterdamse reglementen zich voornamelijk beperken tot het bindend advies. In dit kader is van belang dat een arbitraal vonnis eenvoudiger is af te dwingen dan een bindend advies. Een arbitraal vonnis kan ten uitvoer worden gelegd nadat een exequatur is verkregen bij de overheidsrechter en kan internationaal profiteren van het Verdrag van New York van 1958. Een nadeel van bindend advies is dat wanneer een partij het advies naast zich neerlegt, de

andere partij alsnog aangewezen is op de overheidsrechter om nakoming af te dwingen. Van belang is bovendien dat een arbitraal vonnis slechts op een beperkt aantal gronden kan worden aangetast, terwijl een bindend advies door de overheidsrechter onverbindend kan worden verklaard, bijvoorbeeld wegens strijd met de redelijkheid en billijkheid. Ook het gebruik van een financiële bevoegdheidslimiet in het Reglement Klachtencommissie van de DSI vergroot de kans op een gang naar de – vaak minder deskundige – overheidsrechter.

De reglementen van EuroArbitration lijken zo beter toegesneden op de vraag en eisen van de financiële markten en aansluiting bij dit instituut kan op deze manier een belangrijke bijdrage leveren aan de concurrentiepositie van een beurs. De toepasselijkheid van de EuroArbitration-reglementen is afhankelijk van de eigen keuze van partijen en het lijkt in dit kader logisch dat Euronext hiervoor, als internationale beursinstelling, zal kiezen.

*Mr. J.Ph. de Korte
Stibbe*
